

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

Megjelen minden szerdán és szombaton este.
Kéziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társai.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Égész évre 12 korona. Félévre 6 korona. Negyed
évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

A kenyér demokráciája.

A hadi kenyér azt jelenti, hogy nincsen ebben az országban élő ember, aki ne venné ki részét a háborúból. Aggastyán, asszony, és minden maga lábán járó gyerek önkéntelenül is katonája a nagy hadseregnek azzal, hogy lemondott a fehér buzakenyérről. Ilyen nagy és szent szolidaritásban még sohase egyesült ennek az országnak a népe és nincsen ember, aki ne érezze komoly ünnepélyességgel, hogy az ő szerepe is fontossá vált a nemzetek életéért folyó nagy világháboruban. Mindenki tudja, hogy lendítójé lett a történelem kerekéjé és immár nem egyszerű elődje többé az elkövetkezőknek de a jövőendő alkotója, őse és késői ivadékoknak lendületekre székítő példaadása.

Valahogy úgy éreztük, hogy ez a nagy egyenlőség, amely nem tekint az egyéni, társadalmi és más különbségeket, de egyformán megköveteli az áldozatot mindazoktól, akik az áldozatra képesek: ki fog hatni a háboru utáni időkre is. Lehetetlen elképzelni, hogy a béke idején azok, akik közös hevület lángjában harcolták végig a közös veszély óráit: a veszély elmúltával ismét elkülönüljenek egymástól. Minden harc, ami az életet betölti: a kenyérért folyik. Egyes-jejtü állatok harcától kezdve fel az emberi társadalmak összeütközéséig mindent ez az egyetlen ok mozgat. Ez állítja szembe az apát a fiuval, testvért a testvérral ez robbantja ki békésen dolgozó emberek agyából és szívéből az indulatokat, ennek szava zeng a kardok élén és az ágyuk moráján csatamezők véres hangulatai közt. És a kenyér, mely táplál, életet és üdvösséget ad: gyilkol, senyveszt, és emberhekatombát követel, ha nincs ami megszózza az életet és a szeretet szavával.

Ez a háboru bennünket megtanít arra, hogy szeressük egymást. Megtanít arra, hogy az önzés vágyait felcseréljük a szeretet

és a lemondás vágyaival. Megtanít arra, hogy egyik a szegénység kenyérért azokért, akik értünk harcolnak, hogy átérzve a nagy szolidaritást, mely hozzánkpcsol a legkisebb parasztemberhez, cselekedni is tudjunk ennek a szolidaritásnak a jegyében. A háboru megtanít arra, hogy van bennünk képesség egy fejlettebb élettelgáshoz, mely a tömegjöléthez és a demokráciának nagyobb érvényesüléséhez vezet, mert ha tudunk egyformán érezni és egyforma önzetlenséggel lemondani a jólét kenyérről, lehetetlen, hogy kisebb értékek miatt harcra szálljunk egymás ellen.

Győzünk-e harcban? — nem lehet megjósolni, csak a hitünk mondja, hogy kell győznünk! De a legnagyobb harcot már sikerült megnyitnunk és a legnagyobb — mert önmagunk felett való — diadalt már senki el nem veheti tőlünk. Egyenlőkké lettünk az áldozat tüzeben és ma nincs senki ebben az országban, aki szégyelné ezt az egyenlőséget. Nincs többé rang, cím, vallás, politika, nemesség, előélet, nincsenek elválasztó különbségek és viszályra hajtó vágyakozások, egyet en egy dolog van csak, ami uralkodik, s amely előtt az egyenlőség alázatában és a megtisztulás felemelkedésében áll meg minden ember a kenyér, az emberi lemondásból és önzetlenségéből dagasztott, a szeretet kovászával vegyített hadi kenyér. Ez parancsolja a jelennek és szimboluma a magyar jövőndének.

A sajtó és a cenzura.

A Budapesti Ujságírók Egyesületének választmányá Szatmári Mór alelnök elnöklésével ülést tartott, amelyen foglalkozott a cenzura kérdésével és egyhangu határozattal elfogadta Purjesz Lajos főtitkár következő indítványát:

A háboru kitörése alkalmával a sajtó közleményei ellenőrzés alá kerültek a hadműveletek érdekeinek megvédeése szempontjából. Azóta már a legilletéresebb helyen is több-

ször megállapították azt, hogy a magyar sajtó az első pillanattól kezdve feladata magaslatára emelkedett és készséggel támogatta a kormány és a hadvezetés minden intézkedését. A magyar sajtó propagálta a társadalmi és jótékony-sági mozgalmakat, szervezte és irányította a társadalmi tevékenységet s ezzel olyan szolgálatokat tett az egyetemes érdekeknek, melyeket csakis a sajtó tudhatott elvégezni. Mégis kezdettől fogva beláttuk azt, hogy a mostani nehéz viszonyok között nem elegendő a sajtó jóakarata és jó igyekezete, hanem szükséges az is, hogy beavatott és hadműveletekhez értő emberek legyenek a sajtó segítségére, megvizsgálván azt, hogy egyik vagy másik közlemény nem lehet-e valamilyen módon a hadviselés érdekeinek ártalmára.

Megállapítjuk azonban, hogy a cenzura a gyakorlatban messze túléltéte hatáskörét és mai alkalmazásában olyan szekaturáknak teszi ki a sajtót, amelyek még az emillet szempontból is feleslegesek. Az a cenzura, amelynek kizárólagos hivatása csak az lehetne, hogy a katonai érdekű és katonai természetű közleményeket bírálja felül, elkalandozik olyan terekre is, melyek semmiféle összefüggésben sincsenek a hadművelet érdekeivel s ma már nemcsak mint katonai, hanem mint politikai, sőt mint irodalmi cenzura működik és nehezkedős rendszerével technikai szempontból is szinte lehetetlen-ne teszi az újságosiudás munkáját.

A Budapesti Ujságírók Egyesülete a leghatározottabban tiltakozik a cenzurának ilyen túltengése ellen s különösen tiltakozik az ellen, hogy a cenzura kizárólag belpolitikai vagy szépirodalmi vonatkozású közleményekkel szemben érvényesítse a maga külön politikai szempontjait, vagy külön szépirodalmi ízlését és a sajtóval szemben életbeléptetett kivételes intézkedések olyan korlátok közé szoríttassanak, amelyeken belül a cenzura még mindig megvédelmezheti a hadviselés érdekeit anélkül, hogy a sajtószabadságnak a hadviselés érdekeivel semmiképpen sem ellentétes elveit veszélyeztetné.

A földművelésügyi miniszter leirata.

Védekezünk az üzérek ellen.

A földművelésügyi miniszter a következő nagyfontosságú rendeletet intézte Zemplénvármegyéhez és a gazdasági felügyelőséghez:

Ertesülésem szerint a háboru okozta gazdasági zavarok alkalmat nyújtanak az üzéreknek arra, hogy a tanácstalan kisembereket ijesztgetésekkel s a magánvagyon biztonságára iránti bizalom megrendítésével káros ügyletek megkötésére bírják.

Nevezetesen egyes közvetítők a kisgazdákban főleg álltalt, de terményeiket is igyekeznek potom áru összevásárolni, hogy a hadseregnek, vagy a nagybanvevők részére drágábban adhassák el.

E művelet érdekében állítolag azzal rémitik a kisgazdákat, hogy hadsereg egyszerűen megfosztja őket terményeiktől és marháiktól, vagy a betörő ellenség erőszakkal s így, hogy azokat megelőzzék, tanácsos azokat bármi áron is tulajdoni. Ennél még aggasztóbb az a jelenség, hogy az eseteknek jelentett katonák otthonmaradottsájt egyes üzérkedők birtokaiknak a eső áru való eladására igyekeznek rábírn, hogy a rendes viszonyok beállta után az ekként olcsón összeszedett földeket parcellázzák. Nem is szólva arról, hogy az eseteknek vélt katonák közül sok kerül az ellenség fogságába és így még visszatér, hiába keresve kis birtokát, de aggasztó körülményeket vonhat maga után az, hogy a hazai földet a spekulációk a legszoromubb körülmények között igyekeznek elvonnai a termelő falusi néptől, hogy később drágán adják neki vissza s ezzel tetézzék azokat az áldozatokat, amelyeket a földművelő nép a háboruban hoz.

Felhívom eunélfogva Cimet, hogy fordítson különös figyelmet a mai időkben a kisgazdák körében észlelhető álat-, termény- és birtokforgalomra s az észlelt bajokról tegyen hozzám jelentést,

SZOLYVAI

HUGYHAJTÓ ÉS HUGYSAVOLDÓ GYÓGYVIZ.

Lapunk mai száma 2 oldal.

Dr. Kéty, Dr Bókai, Dr Widerhoffer orvos-tanárok nyilatkozatai alapján első rangu gyógyhatású: csusz, köszvény, hólyag, vesebajoknál, czukorbetegség, húgyhomok, epekő, étvágytalanság és gyomorbetegség ellen. Kitűnő ízű üdítő ital.

K a p a t ó m i n d e n t t.

konkrét esetekben pedig igyekez- zék a visszaélések megállítására. A jelentkezések állandó figyelem- mel kísérése mellett, ott, ahol az eladásra komoly okok látszanak fennforogni, tanácsért és utbaiga- zításért utasítsa a lakosságot a hatóságokhoz, vagy a gazdasági egyesületekhez.

Amennyiben pedig a háboru- val kapcsolatos rémhírek terjeszté- se, illetve az ezek kihasználá- sával a gazdák anyagi érdekeit veszélyeztető úszerkedés tudomá- sára jut, azokat az egyéneket, akikről kiderült, hogy a kedélyek felizgatására alkalmas koholt hírek terjesztésében segítőkészek, vagy azokat a gazdák károsodására al- kalmas úszerkedés folytatására hasz- nálhatják fel, haladéktalanul je- lentse fel az illetékes politikai ha- tóságnál és egyébként is a jövő gazdasági alapjainak biztosítása céljából a legszelesebb körben minden rendelkezésére álló esz- közt és alkalmat használjon fel arra, hogy a gazdákat nyugodt munkálkodásuk folytatása érde- kében a közállapotok rendezett- sége, a magánvagyon biztonságá- tekintetében megnyugtassa.

Ghyllány s. k.

Furcsa eset

a kassai állomáson.

— Panaszos levél. —

A következő levelet kaptuk, amely mellett már csak írójának tiszteltetreméltó állása miatt sem mehetünk el szótlannul. A szóvártott esett vádlottja egy csendőr; s bár derék csendőreink kvalitását s jó szolgálatait nánuknát senki jobban nem értékeli, mégis hihető, hogy ilyen kivételes hiba elfordulhatott. A panaszt különösen a kassai lapok s a kassai vonatparancsnokság figye- mébe ajánljuk. Ime a levél:

Tisztelt Szerkesztő Uram!

Egy megtörtént kellemetlen esetről kifolyólag bátor lesznek szerkesztő uramhoz panaszommal fordulni és tiszteletteljesen fel- kérni, hogy ezen jogos és méltán felháborító panaszomat b. lapjában közölni sziveskedjék.

Ugyanis internátusunknak egy cselédre (leány) van szüksége. Sátoraljauhelyben lakó jó ismerőseimnek ajánlására meg is fogad- tuk a cselédet.

Szükségesnek vélem tisztelettel megjegyezni, hogy a leány, mi- előtt Sátoraljauhelyről Lőcsére el- indult volna, annak rendje és módja szerint „Igazoiványt“ vátott magának, hogy a mostani nehez utazás alatt könnyen előforduló kellemetlenségek kikerüljenek.

Tehát a cseléd így felkészülve vasárnap este 6 órakor (febr. 21-én) Sátoraljauhelyből utra kelt Lő- csére. A kis cseléd éjjel 12 órakor szerencsésen megérkezett Kassára. A vonatból kiszállva, egy csendőr, (aki biztosan abban az időben az állomáson szolgálatot teljesített,) mondom egy csendőr akadt eléje, akitől szokás szerint megkérdezte, hogy mikor indul a vonat Lőcsére. A kis cseléd jóhiszemű kérdésére a következőképen felelt: „Jaj nekem, vonat nem jár Lőcsére,

nem járhat, mert a muszkák fel- szedték a sineket, azért csak szépen menjen vissza Ujhelybe.“

Ez a szegény kis cseléd a lelketlen és kötelességtől nem híven teljesítő csendőr által félrevezetve, a fagyos hidegtől meggyötörve, várt a legközelebb Sátoraljau- ujhelybe induló vonat után, amely őt megint oda vissza is vitte. Ez az eset rövid leírása.

Tisztelt Szerkesztő Uram, el- tekintve attól, hogy a szegény kis cseléd órákon keresztül milyen szorongatott helyzetben volt, to- vábba, hogy ott fázott, ácsorgott stb., megengedhető-e az, hogy egy csendőr, akinek kötelessége volna, a közönséget ilyen zavaros idők- ben utbaigazítani, ahelyett félre- vezetik és hozzá még áhíreket ad a szájába, ami ha kitűdődik, az illető csendőr a jelen törvények szerint kemény büntetésben rés- zesülne.

Szerkesztő Uramra bízom ezen eset megbírálását, mert hogy ilyen is előfordulhat, még sem hittem volna.

Végül még megemlítem, hogy a vonat Igló és Lőcsé felé a há- boru megkezdésétől fogva rendszeren járt és most is jár. Muszkának pedig az egész Szepességen híre- hamva sem volt, most sincs.

Nagys. szerkesztő uramnak szí- vélyes üdvözlétem nyilvánítása mellett vagyok

Hermann Mihály,

Lőcsei minorita házfőnök, az internátus igazgatója.

HIREK.

— A harcterről visszaérkezett lovak kiadása. A hadsereg a har- terről számtalan oly lovat küld vissza, amelyek a háboruban már nem felelnek meg, de itthoni munkában még felhasználhatók. Az ilyen lova- kat rendszerint kiadják egyes gaz- dáknak, akik a harcterről vissza küldött lovakat a munkára használják. Gyakran megtörtént azonban, hogy a háboruból visszaküldött lovak a harcterről ragályos betegséget hoz- tak magukkal és megfertőzték az itteni állatokat. Ennek a megakada- lyozására a hoovédelmi miniszter rendeletet bocsájtott ki, amely szer- rint a harcterről visszaküldött lovak gazdasági, vagy más munkánál csak akkor alkalmazhatók, ha a hatósági állatorvos hivatalosan megállapítja, hogy nem szenvednek valamely fertőző állatbetegségben.

Ügyes esztergályosok

Állandó alkalmazásra felvétet- nek **Princz Testvérek** vas- öntöde és gépgyárába Szat- máron. A szakmában jártas és néhány évet töltött tanulók is felvétetnek. Ajánlatok, fizet-ési igények megjelölésével, fenti címre küldendők.

Lakás kiadó.

Dobó utca 1. számú házban 1 kétszobás lakás üvegerendával május 1-től kiadó.

Bővebbet **Behnya Testvérek**-nél.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

Sikereink a Kárpátok nyugati részén.

Elkeseredett esata Sztaniszlaunál.

Budapest, márc. 1.

Az osztrák-magyar vezérkar jelenti:

A kárpáti arcvonal nyugati szakaszán sikeres harcok folytán több orosz előre- tolt állás jutott birtokunkba 19 tisztet, 2000 főből álló legénységet fogtunk el ezuttal és sok hadianyagot zsákmányol- tunk.

A Dnyesztvertől délre fekvő területen, miután az oroszok erősítéseket kaptak, elkeseredett harcok folynak. Állásaink ellen megkísérelt összes ellenséges tá- madások ellenfél legsúlyosabb vesztesé- geivel meghiusultak.

Lengyelországban és Nyugat-Galici- ában tegnap is csak ágyuharcok voltak.

Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Sikertelen orosz támadások.

Berlin, márc. 1.

A keleti hadszíntéren az oroszoknak Lomzától északra és Osztrolenkától északnyugatra ellenünk intézett támadásait visszavertük, különben nincs lényegesebb jelenteni való.

Küzdelem a nyugati fronton.

Heves harc a Champagneban.

Berlin, márc. 1.

A nagy főhadiszállásról hivatalosan jelentik:

A nyugati hadszíntéren Vercingelnél Lilletől északra egy angol légi járművet tüzelésünk leszá- lásra kényszerített. Arcvonalunk egy részében, mint már néhány hónappal ezelőtt is tették, oly lövedé- keket használtak, amelyek robbanásakor bűzös és fojtó gázokat fejlesztettek; kárt ezzel nem okoztak.

A champagnei hadállásaink ellen tegnap leg- alább két hadtest több támadást intézett, az előre- töréseket heves közelharcok után mind visszaver- tük, Argonneokban két aknavetőt zsákmányoltunk. Az Argonneok keleti szélé és Vauquois közt a franciák tegnap ötször kísérelték meg az áttörést, a támadások az ellenség súlyos veszteségei mellett meghiusultak. Azokat a hadállásokat, amelyeket Padovillertől keletre elfoglaltunk, az ellenség vissza- foglalási kísérletei ellenében tegnap is megtartottuk.